

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»

Кафедра фінансів

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

*щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і
підсумкового контролю їх знань з дисципліни*

«ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ»

для студентів денної та заочної форм навчання
напряму підготовки «Фінанси і кредит»

Івано-Франківськ-2013

УДК 330.332
ББК 65.26
К 83

Рецензенти:

Криховецька З.М. – к.е.н., доцент кафедри фінансів Прикарпатського національного університету ім.В.Стефаника

Перезовова І.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту Івано-Франківського національного університету нафти і газу

Рекомендовано Вченою радою економічного факультету

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника – протокол № _____ від “___” _____ 2013 р.

Кропельницька С.О., Мигович Т.М., Щур Р.І.

Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни “Інвестиційний аналіз” – [Вид. 3-є, перероб. та доп.]. – Івано-Франківськ, 2013. –66 с.

Методичні матеріали з вивчення курсу “Інвестиційний аналіз” призначені для студентів денної та заочної форм навчання базової освіти з економіки. Вивчення курсу передбачає засвоєння студентами теоретичних знань та придбання практичних навичок, потрібних для якісної підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які володіють професійними знаннями, необхідними в сучасних ринкових умовах, формування відповідного рівня економічного мислення майбутнього фінансиста. Вивченню дисципліни “Інвестиційний аналіз” передуює вивчення базової дисципліни “Інвестування”.

Методичні матеріали включають: тематичний план дисципліни; перелік питань, що охоплюють зміст семінарських занять з дисциплін; термінологічний словник з курсу; тематику рефератів; практикум, який складається із задач та тестових питань; розрахункові роботи для самостійного виконання; завдання індивідуальної навчальної роботи; програмові вимоги з курсу “Інвестиційний аналіз”; список рекомендованих джерел та критерії оцінювання знань студентів.

Методичне забезпечення з дисципліни “Інвестиційний аналіз” повинно допомогти студентам у засвоєнні програмних питань, орієнтувати на існуючі вимоги до рівня знань з дисципліни.

**УДК 330.332
ББК 65.26**

© С.О.Кропельницька, Т.М. Мигович, Р.І. Щур, 2013
Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, 2013

ЗМІСТ

Типова програма навчальної дисципліни	4
Зміст навчальної дисципліни за темами семінарських занять.....	5
Тема 1. Поняття проекту. Концепція проекту.....	5
Тема 2. Життєвий цикл проекту	6
Тема 3. Концептуальні основи аналізу інвестиційних проектів: концепції затрат і вигод, альтернативної вартості, цінності грошей у часі	7
Тема 4. Грошовий потік	9
Тема 5. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень	11
Тема 6. Динамічний аналіз беззбитковості проекту	13
Тема 7. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності	15
Тема 8. Маркетинговий і технічний аналіз інвестиційних проектів	16
Тема 9. Інституційні, екологічні і соціальні аспекти аналізу проектів	17
Тема 10. Фінансовий та економічний аналіз інвестиційних проектів	18
Тема 11. Підготовка бізнес-плану інвестиційного проекту	20
Тема 12. Управління проектом	21
Практикум	22
Розв'язок типових задач	22
Тестові питання	25
Домашні розрахункові роботи	37
Навчально-методичні матеріали. Основна і додаткова література.....	47
Індивідуальна робота студентів	52
Самостійна робота студентів	56
Програмові вимоги з дисципліни “Інвестиційний аналіз”	60
Система оцінювання знань студентів	63

1.ТИПОВА ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми
Тема 1. Поняття проекту. Концепція проекту.
Тема 2. Життєвий цикл проекту.
Тема 3. Концептуальні основи аналізу інвестиційних проектів: концепції затрат і вигод, альтернативної вартості, цінності грошей у часі.
Тема 4. Грошовий потік.
Тема 5. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень.
Тема 6. Динамічний аналіз беззбитковості проекту.
Тема 7. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.
Тема 8. Маркетинговий і технічний аналіз інвестиційних проектів.
Тема 9. Інституційні, екологічні і соціальні аспекти аналізу проектів.
Тема 10. Фінансовий та економічний аналіз інвестиційних проектів.
Тема 11. Підготовка бізнес-плану інвестиційного проекту.
Тема 12. Управління проектом.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРОЕКТУ. КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТУ.

СЕМІНАР

- 1. Поняття проекту. Його відмінність від плану чи програми.**
- 2. Ознаки проекту і концепція проекту в проектному аналізі.**
- 3. Визначення мети проекту.**
- 4. Зовнішнє та внутрішнє середовище проекту. Оточення проекту і його учасники.**
- 5. Основні властивості проекту. Види і основні класифікаційні ознаки проекту.**

Терміни:

Аналіз інвестиційних проектів (проектний аналіз) – це сукупність методів і прийомів, за допомогою яких можна розробити оптимальний проект у документальному вигляді і визначити умови його успішної реалізації.

Інвестиційний проект – це сукупність заходів, які передбачають певні вкладення капіталу з метою отримання прибутку або соціального ефекту в майбутньому. Інвестиційний проект передбачає постановку цілей, планування виконання, управління та аналіз діяльності.

Інвестиційна програма – система взаємопов'язаних інвестиційних проектів, що мають загальні цілі, єдині джерела фінансування і органи управління.

Інвестиційний процес – це послідовність взаємопов'язаних інвестицій (вкладень коштів), які здійснюються протягом декількох часових періодів, віддача від яких теж розтягнута в часі.

Проект – це сукупність цілеспрямованих, послідовно орієнтованих у часі, одноразових, комплексних і нерегулярно повторюваних дій (заходів або робіт), націлених на досягнення кінцевого результату в умовах обмеженості ресурсів.

Кон'юнктура – система факторів (умов), які характеризують поточний стан попиту, пропозиції, цін та рівня конкуренції по товарах і послугах, в т.ч. і інвестиційних, а також по об'єктах інвестування.

Джерела та рекомендована література:

1. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
2. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
3. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.

4. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.

5. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.

6. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.

7. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Що таке проект?
2. Сутність і ознаки проекту. Його відмінність від програми та плану.
3. Проектний аналіз. Його суть і завдання в практичній економіці.
4. Оточення проекту. Його суть і вплив на підготовку і реалізацію проекту.
5. Учасники проекту. Їх суть.
6. Види проекту. Їх суть.

ТЕМА 2. ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ ПРОЕКТУ.

СЕМІНАР

1. Поняття життєвого циклу проекту. Фази і стадії.
2. Стадії проекту і види робіт, які виконуються на різних стадіях життєвого циклу проекту.
3. Зміст передінвестиційних досліджень і інвестиційна фаза проектування.
4. Експлуатаційна фаза.
5. Форми управління циклом проекту.

Терміни:

Експлуатаційна (виробнича) фаза проекту – фаза господарчої діяльності підприємства.

Життєвий цикл проекту – процес розвитку проекту, час від першої витрати до останньої вигоди.

Життєздатність проекту – здатність проекту генерувати доход, що забезпечує покриття витрат і одержання запланованого прибутку протягом всього терміну служби об’єкта після запуску в експлуатацію.

Інвестиційна фаза проекту передбачає встановлення правових, фінансових та організаційних основ для здійснення проекту, придбання і передача технологій, детальне проектне опрацювання і укладання контрактів, будівельні роботи і встановлення обладнання, перед виробничий маркетинг, набір і навчання персоналу, здачу в експлуатацію та запуск об’єкту.

Передінвестиційна фаза проекту – фаза, яка включає ідентифікацію проекту, розробку та експертну оцінку проекту, тобто етапи, котрі передують початкові реального процесу капітальних вкладень.

Джерела та рекомендована література:

1. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
2. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
3. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
4. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
5. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.
6. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.
7. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Цикл проекту, фаза та стадії циклу. Їх сутність.
2. На яких фазах та стадіях проекту здійснюються методи проектного аналізу?
3. Управління циклом проекту. Його мета.

ТЕМА 3. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ: КОНЦЕПЦІЇ ЗАТРАТ І ВИГІД, АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ВАРТОСТІ, ЦІННОСТІ ГРОШЕЙ У ЧАСІ.

СЕМІНАР

1. **Витрати і вигоди проекту в інвестиційному аналізі:**
 - початкові витрати;
 - амортизація;
 - безповоротні витрати;
 - неявні вигоди.
2. **Альтернативна вартість та альтернативні рішення**
3. **Цінність грошей у часі.**

Терміни:

Альтернативна вартість – вартість ресурсу , використаного певним чином, яку він міг би мати при використанні найкращим з альтернативних способів.

Безповоротні витрати – це кінець періоду, в межах якого порівнюватимуть витрати і вигоди, з метою прийняття рішення щодо доцільності здійснення інвестиційного проекту.

Взаємовиключні проекти – група проектів, реалізація одного з яких робить неможливою реалізацію іншого.

Вигоди проекту – позитивні результати проекту.

Витрати проекту – загальна сума капітальних вкладень та інших затрат, пов'язаних з інвестиційним проектом.

Дисконтування – операція, обернена нарахуванню складного відсотка, що використовується для приведення майбутніх вартостей до поточного (теперішнього) моменту.

Дисконтований грошовий потік – представлення майбутніх грошових надходжень (платежів) у вигляді послідовності їх теперішньої вартості (тобто величин, приведених до теперішнього часу шляхом дисконтування за певною ставкою відсотка).

Інвестиційний горизонт – це кінець періоду, в межах якого порівнюватимуть витрати і вигоди, з метою прийняття рішення щодо доцільності здійснення інвестиційного проекту.

Майбутня вартість грошей – це сума, в яку перетворюються інвестовані в даний момент кошти через деякий період часу з врахуванням певної ставки відсотка.

Неявні(імплицитні) вигоди – це неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу, внаслідок чого відбувся неявний грошовий приплив.

Цінність проекту – різниця вигід та витрат проекту.

Джерела та рекомендована література:

1. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
2. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
3. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
4. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: "Центр навчальної літератури", 2004. – 165с.
5. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.
6. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Як визначити цінність інвестиційного проекту?
2. Які витрати та вигоди можуть бути пов'язані з реалізацією інвестиційного проекту?

3. Що таке безповоротні витрати?
4. Що таке неявні витрати (вигоди) проекту?
5. Як ви розумієте поняття альтернативної вартості?
6. Які рішення називають взаємовиключними, синергічними?
7. Охарактеризуйте етапи аналізу вигод–витрат.
8. Що ми розуміємо під поняттям “ідентифікація вигод і витрат”?
9. Для чого служить порівняння ситуацій “до проекту” і “після проекту”?
10. Роз’ясніть зміст понять “фінансова ціна” та “економічна вартість”.

ТЕМА 4. ГРОШОВИЙ ПОТІК

СЕМІНАР 1

1. Поняття грошового потоку.
2. Види грошових потоків.

СЕМІНАР 2

1. Порядок розрахунку грошових потоків за видами.
2. Урахування інфляції в інвестиційному аналізі

Терміни:

Ануїтет – серія платежів, що здійснюються протягом певного періоду через однакові проміжки часу та однакових за розмірами.

Грошовий відплив – витрати грошових коштів (виплати).

Грошовий потік – загальний рух коштів протягом певного періоду (стосовно інвестиційного проекту – протягом періоду реалізації проекту).

Грошовий приплив – надходження грошових коштів.

Інфляція – процес, що характеризується підвищенням загального рівня цін в економіці певної країни та зниженням купівельної спроможності грошей.

Розв’язування задач:

Задача 1. Показники роботи фірми характеризуються такими даними, грн.: виручка від реалізації – 1720, витрати – 945, амортизація – 85, виплата процентів – 74, прибуток до оподаткування – 616, податки – 207. Операційний грошовий потік підприємства дорівнює:

а) 409 грн.; б) 483 грн.; в) 494 грн.; г) 568 грн.; д) 775 грн.

Задача 2. Усі активи підприємства на початок періоду становили 3157 грн., на кінець періоду – 3925 грн. Аналогічно вартість поточних активів підприємства відповідно дорівнювала 1234 грн. та 1565 грн. Амортизація за звітний період становила 134 грн. Чисті капітальні витрати підприємства:

а) 465 грн.; б) 571 грн.; в) 634 грн.; г) 725 грн.; д) 902 грн.

Задача 3. Усі активи підприємства на початок періоду становили 2934 грн., на кінець періоду – 3573 грн., постійні активи – відповідно 1573 грн. і 1694 грн. Поточна заборгованість за даний період дорівнювала також відповідно 798 грн. та 744 грн. Амортизація становила 94 грн. Приріст чистого робочого капіталу:

а) 175 грн.; б) 269 грн.; в) 478 грн.; г) 572 грн.; д) 665 грн.

Задача 4. Діяльність підприємства характеризується такими даними: виручка від реалізації – 2350 грн., витрати – 1734 грн., амортизація – 74 грн. Постійні активи фірми на початок періоду становили 1124 грн., на кінець періоду – 1205 грн. Підприємство сплатило податків на суму 174 грн. Приріст чистого капіталу за даний період дорівнював 174 грн. Грошовий потік з активів:

а) 113 грн.; б) 155 грн.; в) 268 грн.; г) 287 грн.; д) 374 грн.

Джерела та рекомендована література:

1. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.

2. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.

3. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.

4. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.–метод. Посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. – 134с.

5. Савчук В. П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Аналіз и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособие. К.: Абсолют – В, Эльга, 1999р.

6. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.

7. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.

8. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Грошовий потік. Його сутність.

2. Дисконтування. Його сутність.

3. Методи обчислення ставки дисконту.

4. Чи ідентичні поняття “ставка дисконту” і “ставка банківського кредиту”?

5. Капітальні витрати. Операційний грошовий потік. Приріст чистого робочого капіталу.

6. Що показує формула Фішера?

ТЕМА 5. СТАНДАРТНІ ФІНАНСОВІ ТА НЕФОРМАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

СЕМІНАР 1–2

1. Методи оцінки ефективності проектів
2. Критерії ефективності інвестиційних проектів.
3. Правила використання критеріїв

Терміни:

Внутрішня норма рентабельності – ставка дисконту, при якій чиста теперішня вартість проекту дорівнює нулю.

Індекс рентабельності інвестицій – це відносний показник, який характеризує рівень доходів на одиницю затрат, тобто ефективність інвестування.

Ставка відсотка – фіксована ставка, по якій сплачується сума відсотка в обумовлені терміни.

Ставка дисконтування – відсоткова ставка, прийнята для визначення теперішньої вартості майбутніх грошових надходжень при допомозі дисконтування.

Теперішня вартість грошей – це сума майбутніх грошових надходжень, приведених до теперішнього моменту часу з врахуванням певної відсоткової ставки.

Термін окупності інвестицій – строк, за який доходи від інвестування покривають початкові витрати.

Чиста теперішня вартість – економічна вартість проекту, розрахована шляхом віднімання витрат проекту від всіх його вигід. При цьому майбутні вигоди і витрати повинні бути дисконтовані по відповідній ставці дисконту.

Розв'язування задач:

Задача 1. Порівняйте інвестиційні проекти за критеріями: “термін окупності”, чиста приведена вартість, співвідношення “вигоди/витрати”, внутрішня ставка доходу. Вихідні дані (в тис.грн.) для проектів подаються в таблиці:

Рік	Проект А		Проект Б	
	Вигоди	Витрати	Вигоди	Витрати
0	0	200	0	300
1	100	200	0	100
2	200	0	100	0
3	200	0	300	100
4	100	0	200	0

Вартість капіталу за кожним проектом оцінюється на рівні 10%. Враховуючи отримані значення критеріїв, дайте рекомендації щодо вибору проекту для наступної реалізації.

Задача 2. Виберіть кращий проект за показником чистої приведеної вартості. Ставка дисконту становить 20%,

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій	Доходи	Поточні витрати на виробництво
Проект А			
1	140	200	150
2	-	210	150
3	-	220	160
4	-	230	160
Проект Б			
1	320	780	600
2	-	780	590
3	-	790	600

Джерела та рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.
2. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч.посібник. –К.:КНЕУ, 2000.–151с.
3. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
4. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
5. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.–метод. Посібник для самост. вивч. дисц К.: КНЕУ, 2003. – 134с.
6. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
7. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
8. Савчук В. П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Аналіз и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособие. К.: Абсолют–В, Эльга, 1999р.
9. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.
- 10.Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано-Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.
- 11.Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Формальні та неформальні методи оцінки інвестиційних проектів.

2. Основні критерії ефективності проекту?
3. Чиста теперішня вартість проекту?
4. Внутрішня норма рентабельності?
5. Строк окупності, коефіцієнт вигід/витрат?

ТЕМА 6. ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ПРОЕКТУ

СЕМІНАР 1

1. Структура витрат проекту
2. Управління структурою витрат проекту

СЕМІНАР 2

1. Точки беззбитковості інвестиційного проекту. Їх види та характеристика.
2. Розрахунок точки беззбитковості проекту.

Терміни:

Аналіз беззбитковості – визначення обсягу операцій (виробництва або продажів), починаючи з якого надходження перевищують витрати.

Зона безпеки проекту (запас фінансової стійкості) – різниця між фактичним та беззбитковим обсягом реалізації продукції проекту.

Точка беззбитковості – обсяг реалізації, при якому надходження від реалізації продукції проекту дорівнюють сумі поточних постійних та змінних витрат, тобто такий обсяг реалізації, при якому вже немає збитків, але ще немає прибутків.

Умовно–змінні витрати – витрати, які знаходяться в прямій залежності від зміни обсягу виробництва.

Умовно–постійні витрати – витрати, які безпосередньо не залежать від зміни обсягу виробництва.

Розв'язування задач:

Задача 1. Компанія «Нонокс» виробляє бензинові добавки. Для вироблення 1 літра необхідно витратити сировини на 1,15 грн., а затрати праці становитимуть 2,6 грн. на літр.

А. Чому дорівнюють змінні витрати на одиницю продукції?

Б. Припустимо, що постійні витрати компанії дорівнюють 20 000 грн. на рік при виробництві 280 000 літрів продукції. Чому дорівнюють річні сукупні витрати?

В. Якщо ціна продажу продукції становить 5,3 грн. за одиницю, чи досягає «Нонокс» готівкової точки беззбитковості? При амортизації 130 000 грн. на рік визначте бухгалтерську точку беззбитковості.

Задача 2. Проект, що розглядається, коштує 500 000 грн., його життєвий цикл 5 років, він не має ліквідаційної вартості. По проекту застосовується лінійна амортизація до нульової залишкової вартості.

Необхідна ставка прибутковості становить 15%, податок на прибуток – 35%. Прогнозований обсяг продажу продукції – 400 одиниць на рік. Ціна одиниці продукції дорівнює 3000 грн., змінні витрати на одиницю продукції – 1900 грн., а постійні витрати – 250 000 грн. на рік. Визначте готівкову, бухгалтерську та фінансову точки беззбитковості за проектом. При розрахунку не враховуйте податки.

Задача 3. При рівні виробництва 10 000 одиниць величина операційного лівериджу становить 4. Якщо обсяг продажу продукції зросте до 12 000 одиниць, якою буде відносна зміна операційного грошового потоку? Яким буде новий рівень операційного лівериджу: вищим чи нижчим? Поясніть.

Задача 4. Постійні витрати за проектом становлять 50 000 грн. на рік, операційний грошовий потік при обсязі продажу 3000 одиниць – 125 000 грн. Визначте величину операційного лівериджу. Якщо кількість проданої продукції зросте з 3000 до 4000 одиниць, наскільки збільшиться операційний грошовий потік? Якою буде нова величина операційного лівериджу?

Задача 5. Відомо, що при рівні випуску виробництва продукції 2000 одиниць величина операційного лівериджу дорівнює 2. Грошовий потік становить 4500 грн. Яким буде грошовий потік, якщо обсяг випуску зросте до 2500 одиниць? Якщо обсяг випуску знизиться до 1500? Якою буде нова величина операційного лівериджу в кожному випадку?

Джерела та рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.
2. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 151 с.
3. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ. – 2000. – 322 с.
4. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297 с.
5. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. Посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. – 134 с.
6. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
7. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств, затверджено наказом Міністерства економіки України від 6 вересня 2006 р. № 290.
8. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
9. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І. Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: "Центр навчальної літератури", 2004. – 165 с.

10.Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано-Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.

11.Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Які витрати відносять до постійних (накладних)?
2. Які витрати проекту належать до змінних?
3. Як розрахувати операційний важіль?
4. В чому полягає суть аналізу беззбитковості проекту?
5. Що таке маржинальний дохід?
6. Як визначити запас міцності?

ТЕМА 7. ОЦІНКА І ПРИЙНЯТТЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ РИЗИКУ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.

СЕМІНАР 1

- 1. Оцінка ризику інвестиційних проектів: суть та класифікація.**
- 2. Побудова моделі для врахування ризику інвестицій детермінованими методами.**

Терміни:

Аналіз чутливості – вивчення ефекту впливу зміни однієї величини (параметру) на результат проекту.

Ризик – це невизначеність, пов'язана з вірогідністю виникнення в процесі реалізації проекту несприятливих ситуацій, наслідком яких будуть збитки або зниження ефективності проекту.

Джерела та рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.
2. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч.посібник. –К.:КНЕУ, 2000.–151с.
3. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
4. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
5. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. Посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. – 134с.
6. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
7. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.

8. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.

9. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.

10.Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Поняття інвестиційного ризику.
2. Класифікація ризиків.
3. Методи зниження інвестиційних ризиків.

ТЕМА 8. МАРКЕТИНГОВИЙ І ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ.

СЕМІНАР 1

1. Маркетинговий аналіз: мета, методи та основні види.

2. Технічний аналіз. Цілі технічного аналізу та його місце у підготовці інвестиційного проекту.

Терміни:

Комерційний (маркетинговий) аналіз – розділ проектного аналізу, який повинен підтвердити комерційну життєздатність проекту, визначити основні характеристики необхідної продукції, рівень цін на неї, можливості продажу на внутрішньому та зовнішньому ринку, а також виявити найбільш доцільні канали та методи збуту.

Джерела та рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес–плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.

2. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.

3. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.

4. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.

5. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.

6. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано-Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.

7. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Мета та завдання маркетингового аналізу проекту. Їх сутність.
2. Аналіз ринкових можливостей. Його сутність.
3. Товарна стратегія проекту. її зміст.
4. Алгоритм проведення маркетингового аналізу для проектів виробництва нового продукту та товару, що вже реалізується на ринку. Відмінність між ними.
5. Місце у маркетинговому аналізі ціноутворення товару, організація каналів його просування та стимулювання: збуту. їх роль у проектному аналізі.
6. Мета і зміст технічного аналізу проекту.
7. Алгоритм проведення технічного аналізу.
8. Проблеми відбору місця реалізації проекту
9. Які основні принципи визначення масштабу проекту.
10. Критерії обґрунтування відбору технології.
11. Організація підготовки та впровадження проекту.
12. Структура інвестиційний та поточних витрат проекту.

ТЕМА 9. ІНСТИТУЦІЙНІ, ЕКОЛОГІЧНІ І СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ПРОЕКТІВ

СЕМІНАР 1

- 1. Інституційний аналіз. Мета, завдання та методи аналізу.**
- 2. Соціальний аналіз. Мета та зміст соціального аналізу.**
- 3. Екологічний аналіз: суть та основні аспекти.**

Терміни:

Екологічний аналіз – розділ аналізу інвестиційний проектів, в якому оцінюється вплив проекту на навколишнє середовище та визначаються заходи нейтралізації або зменшення шкоди.

Інституційний аналіз – розділ аналізу інвестиційних проектів, який має за мету оцінку організаційних, правових, політичних та управлінських умов, в рамках яких реалізується конкретний проект.

Джерела та рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.
2. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
3. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.

4. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.

5. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: "Центр навчальної літератури", 2004. – 165с.

6. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.

7. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Мета та задачі інституційного аналізу.
2. Найважливіші фактори зовнішнього середовища, що впливають на проект.
3. Фактори внутрішнього оточення проекту.
4. Основні характеристики організації, що впливають на успішну реалізацію проекту.
5. Критерії відбору організації, що прийматимуть участь у проекті з точки зору інституційного аналізу.
6. Яке призначення соціального аналізу проекту?
7. Які складові включає зміст робіт по проведенню соціального аналізу проекту?
8. Складові соціального середовища проекту? Їх суть.
9. Що необхідно відобразити в економічній оцінці проекту при проведенні соціального аналізу?
10. Індикатори, що використовуються в соціальному аналізі, їх суть.

ТЕМА 10. ФІНАНСОВИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ.

СЕМІНАР 1

- 1. Фінансовий аналіз: цілі, завдання та моделі фінансового аналізу.**
- 2. Економічний аналіз: цілі, завдання та оцінка впливу проекту на економіку країни.**
- 3. Джерела фінансування інвестиційних проектів.**
- 4. Оцінка впливу проекту на фінансовий стан підприємства.**

Терміни:

Середньозважена вартість капіталу – показник суми вартостей кожної складової частини джерел капіталу, помножений на індекс її питомої ваги в загальній сумі капіталу.

Фінансовий аналіз – дає оцінку інвестиції з точки зору окремого підприємства (компанії), що планує одержання конкретних фінансових результатів від передбачуваного вкладення коштів.

Джерела та рекомендована література:

1. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
2. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самот. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
3. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.–метод. Посібник для самот. вивч. дисц К.: КНЕУ, 2003. – 134с.
4. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
5. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
6. Савчук В. П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Аналіз и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособие. К.: Абсолют–В, Эльга, 1999р.
7. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.
8. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано-Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.
9. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Фінансовий аналіз в системі проектного аналізу. Його сутність і мета.
2. Показники для визначення фінансового стану підприємства у проектному аналізі.
3. Яка різниця між фінансовим та економічним аналізом інвестиційних проектів?
4. Основні показники ефективності проекту.
5. Відмінність між економічним та фінансовим аналізом.
6. Відмінність між економічною привабливістю та економічною ефективністю.
7. Основні етапи визначення економічної привабливості та ефективності. Їх суть.
8. Навіщо потрібний фінансовий аналіз інвестиційного проекту?
9. Що таке pro-forma financial statements?
10. Які коефіцієнти необхідні для оцінки прибутковості проекту?
11. Які коефіцієнти використовуються для аналізу ефективності використання активів підприємства?
12. Які коефіцієнти використовуються для аналізу ліквідності проекту?
13. Які коефіцієнти використовуються для аналізу структури капіталу підприємства, що реалізує інвестиційний проект?

ТЕМА 11. ПІДГОТОВКА БІЗНЕС-ПЛАНУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

СЕМІНАР 1–2

1. Попередня стадія розробки й аналізу проекту.
2. Загальна послідовність розробки й аналізу проекту.
3. Бізнес–план інвестиційного проекту.

Терміни:

Бізнес-ідея – концепція інвестиційного проекту.

Бізнес-план – це документ, що описує всі основні аспекти майбутньої діяльності підприємства, в тому числі і інвестиційної, аналізує всі проблеми, які можуть виникнути, а також визначає способи розв’язання цих проблем.

Джерела та рекомендована література:

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес–плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.
2. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
3. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
4. Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств, затверджено наказом Міністерства економіки України від 6 вересня 2006 р. № 290.
5. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
6. Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.–метод. Посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. – 134с.
7. Савчук В. П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учеб. пособие. К.: Абсолют–В, Эльга, 1999р.
8. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004. – 165с.
9. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано–Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.
10. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Загальний порядок аналізу інвестиційного проекту.
2. Структура та послідовність розробки й аналізу проекту.
3. Що таке бізнес-план?
4. Структура бізнес-плану інвестиційного проекту.

ТЕМА 12. УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ

СЕМІНАР 1

1. Цілі управління проектом.
2. Взаємозв'язок розробки проекту з його здійсненням.
3. Основні концепції і функції управління проектами.

Терміни:

Управління проектами – область знань з планування, організації та управління ресурсами з метою успішного досягнення цілей та завершення завдань проекту.

Джерела та рекомендована література:

1. Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: К.: КНЕУ, 2000. – 322с.
2. Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2002. – 297с.
3. Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник. К.: ТОВ "Видавництво Лібра", 1999.
4. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.
5. Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів. Навчальний посібник. Київ: "Центр навчальної літератури", 2004. – 165с.
6. Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій Івано-Франківськ. – Інститут менеджменту та економіки, 2000. – 92с.
7. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2002. – 128с.

Питання для самоперевірки:

1. Управління проектом. Його суть.
2. Етапи управління проектом. Їх суть.
3. Секції управління. Їх суть на різних етапах управління проектом.
4. Суть взаємозв'язку проектного аналізу з управлінням проектом.

ПРАКТИКУМ

Розв'язок типових задач

Задача 1. Показники роботи Фірми характеризуються такими даними, грн.:

- виручка від реалізації – 1720;
- витрати – 945;
- амортизація – 85;
- виплата процентів – 74;
- прибуток на оподаткування – 616;
- податки – 207.

Розрахувати операційний грошовий потік.

Розв'язання:

$$O_{\text{гр.п.}} = 616 + 74 + 85 - 207 = 568 \text{ (грн.)}$$

Задача 2. Усі активи підприємства на початок періоду становили 2934 грн., на кінець періоду – 3573 грн.; постійні активи – відповідно 1573 грн. і 1694 грн. Поточна заборгованість за даний період дорівнювала також відповідно 798 грн. та 744 грн. Амортизація становила 94 грн. Розрахувати приріст чистого робочого капіталу.

Розв'язання:

$$A_{\text{поточ. п.п.}} = 2934 - 1573 = 1361 \text{ (грн.)}$$

$$A_{\text{поточ. к.п.}} = 3573 - 1694 = 1879 \text{ (грн.)}$$

$$Ч_{\text{р.к. п.п.}} = 1361 - 798 = 563 \text{ (грн.)}$$

$$Ч_{\text{р.к. к.п.}} = 1873 - 744 = 1135 \text{ (грн.)}$$

$$\Delta Ч_{\text{р.н.}} = 1135 - 563 = 572 \text{ (грн.)}$$

Задача 3. Розглядається проект, вигоди та витрати за якими наведені в таблиці, грн.:

рік	0	1	2	3	4
вигоди		200	300	1000	1500
витрати	-1100	-700	-300	-100	-100

Якщо ставка дисконту становили 10%, то величина чистої теперішньої вартості (NPV) за проектом дорівнювали – ?

Розв'язання:

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t - C_t}{(1+i)^t}$$

або

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+i)^t}$$

$$NPV = -1100 + \left(\frac{200}{(1+0.1)^1} - \frac{700}{(1+0.1)^1} \right) + \left(\frac{300}{(1.1)^2} - \frac{300}{(1.1)^2} \right) + \left(\frac{1000}{(1.1)^3} - \frac{100}{(1.1)^3} \right) + \left(\frac{1500}{(1.1)^4} - \frac{100}{(1.1)^4} \right) =$$

$$= 181.1 - 636.4 + 751.3 - 751.3 + 1024.5 - 68.3 - 1100 = 77.6 \text{ (грн)}$$

Відповідь: величина теперішньої чистої вартості становитиме 77,6 грн.

Задача 4. За проектом коефіцієнт маржинального доходу дорівнює 0,7, обсяг реалізації – 5000 грн., постійні витрати – 25000 грн.
Визначити поріг рентабельності.

Розв'язання:

$$ТБЗ = 2500 / 0,7 = 35714,3 \text{ (грн.)}$$

Відповідь: поріг рентабельності становить 35714,3 грн.

Задача 5. Підприємство планує вкласти гроші у придбання нового устаткування, яке коштує 3170 гр.од. і має термін окупності 4 роки з нульовою залишковою вартістю. Введення устаткування за оцінками дозволяє забезпечити вхідний грошовий потік 1000 гр.од. на протязі кожного року. Керівництво дозволяє здійснювати інвестицію тільки в тому випадку, коли ці призводить до віддачі хоча б 10% на рік.

Визначити доцільність інвестування методом NPV

Розв'язання:

$$NPV = \frac{1000}{1.1^1} + \frac{1000}{1.1^2} + \frac{1000}{1.1^3} + \frac{1000}{1.1^4} = 3169.8 \text{ (гр.од)} - 3170,0 = -0,2 \text{ гр.од}$$

Відповідь: – 0,2 (гр.од) Проект недоцільний

Задача 6. Інвестиційний проект має такі значення чистої теперішньої вартості залежно від ставки дисконту:

ставка дисконту, %	NPV, тис. грн.
10	1000
20	200
30	75
40	-30

Визначити внутрішню норму рентабельності?

Розв'язання:

$$IRR = A + a \frac{B - A}{a - b}$$

$$IRR_{10\%} = 10\% + \frac{1000}{1000 + 30} \times (40 - 10) = 10\% + 0.97 \times 30\% = 39.13\%$$

$$IRR_{20\%} = 20\% + \frac{200}{200 + 30} \times (40 - 20) = 20\% + 0.87 \times 20\% = 37.4\%$$

$$IRR_{30\%} = 30\% + \frac{75}{75 + 30} \times (40 - 30) = 30\% + 0.71 \times 10 = 37.14\%$$

Відповідь: внутрішня норма рентабельності складає 39,13%

ТЕСТОВІ ПИТАННЯ

1. До ознак проекту не належить:

- а) зміна стану проекту задля досягнення його мети;
- б) обмеженість у часі;
- в) бажання розпочати даний вид діяльності;
- г) обмеженість ресурсів.

2. Реалізація відноситься до фази проекту:

- а) проектування;
- б) впровадження.

3. Аналіз альтернативних варіантів відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

4. За об'єктом інвестиційної діяльності проекти класифікують на:

- а) проект, програма, система;
- б) фінансово-інвестиційні, реально-інвестиційні;
- в) короткострокові, середньострокові, мегапроекти;
- г) прості та складні;
- д) мультипроекти, монопроекти.

5. Генеральна ціль проекту, чітко визначена умова його існування, яка деталізує статус проекту, забезпечує орієнтири для певних цілей наступних рівнів, – це:

- а) місія проекту;
- б) стратегія проекту;
- в) місія першого рівню проекту.

6. Усі активи підприємства на початок періоду становили 3157 грн., на кінець періоду – 3925 грн. Аналогічно вартість поточних активів підприємства відповідно дорівнювала 1234 грн. та 1565 грн. Амортизація за звітний період становила 134 грн. Чисті капітальні витрати підприємства:

- а) 465 грн.; б) 571 грн.; в) 634 грн.;
- г) 725 грн.; д) 902 грн.

7. Загальний напрямок дій за проектом – це:

- а) корпоративна стратегія проекту;
- б) ділова стратегія проекту;
- в) функціональна стратегія проекту.

8. Стратегія конкуренції певного товару на певному ринку – це:

- а) корпоративна стратегія проекту;
- б) ділова стратегія проекту;
- в) функціональна стратегія проекту.

9. Попереднє ТЕО проекту відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

10. Ліцензування – це чинник впливу зовнішнього середовища:

- а) політичний;
- б) технологічний;
- в) обмеження державного рівню;
- г) соціальний;
- д) економічний.

11. Рівень безробіття – це чинник впливу зовнішнього середовища:

- а) політичний;
- б) технологічний;
- в) обмеження державного рівню;
- г) соціальний;
- д) економічний.

12. До правових чинників, що впливають на проект відносять:

- а) політичну стабільність;
- б) структуру ВВП;
- в) права людини;
- г) історичні традиції;
- д) кліматичні умови.

13. Аналіз альтернативних варіантів відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

14. Макросередовище проекту – це:

- а) законодавча база країни;
- б) зовнішнє середовище;
- в) податкова політика держави, в якій здійснюється проект;
- г) демографічні, економічні, природні, політичні чинники, а також фактори науково–технічного прогресу і культурного середовища.

15. Придбання та передача технології відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

16. До суспільних чинників, що впливають на проект, відносять:

- а) політичну стабільність;
- б) структуру ВВП;
- в) рівень освіти;
- г) історичні традиції;
- д) кліматичні умови.

17. З позиції його природи проект можна визначити як:

- а) щось, що замислюється або планується;
- б) процес переходу з початкового стану в кінцевий;
- в) завдання з певними вихідними даними та потрібними ресурсами;
- г) сукупність певних елементів та зв'язків між ними, що забезпечують досягнення поставлених цілей.

18. Цільові програми, що містять декілька взаємопов'язаних проектів, об'єднаних однією ціллю, ресурсами та часом, – це:

- а) міжнародні проекти;
- б) мегапроекти;
- в) антикризові проекти;
- г) монопроекти.

19. Набір та навчання персоналу відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

20. Оцінка вигод, які було одержано в результаті реалізації проекту, для суспільства в цілому – це напрямок:

- а) соціальної експертизи;
- б) фінансової експертизи;
- в) економічної експертизи.

21. Висновки по проекту і рішення про інвестування відносяться до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

22. Які ознаки не відносять до проекту:

- а) неповторність;
- б) необмеженість ресурсів;
- в) обмеженість у часі;
- г) обмеженість ресурсів.

23. Проекти, у яких присутня наявність технічних, організаційних або ресурсних завдань, рішення яких передбачає нетривіальні підходи та підвищення витрат на їхнє вирішення, – це:

- а) складні проекти;
- б) навчальні проекти;
- в) монопроекти;
- г) модульні проекти.

24. При внеску у 1000 гривень і позиковій ставці 20 % сума відсотків за рік становить:

- а) 150грн;
- б) 200 грн.;
- в) 250 грн.;
- г) 220 грн.

25. Час від першої затрати до останньої вигоди проекту –це:

- а) інвестування проекту;
- б) життєвий цикл проекту;
- в) розробка проекту.

26. Ідентифікація відноситься до фази проекту:

- а) проектування;
- б)впровадження.

27. Рішення, прийняття яких тим чи іншим чином сприяє досягненню різних цілей, – це:

- а) взаємовиключні рішення;
- б) заміщувальні рішення;
- в) умовні рішення;
- г) взаємодоповнюючі рішення;
- д) синергетичні рішення.

28. Процес, який характеризується підвищенням загального рівня цін в економіці певної країни та зниженням купівельної спроможності грошей, – це:

- а) девальвація;
- б) інфляція;
- в) криза;
- г) дефляція.

29. Оцінка придатності технічного плану для місця розташування проекту – це напрямок:

- а) технічної експертизи;
- б) екологічної експертизи;
- в) комерційної експертизи.

30. Проекти, пов'язані з трансформуванням наукових досліджень та розробок або інших науково–технічних досягнень у новий чи удосконалений продукт або технологічний процес, – це:

- а) інноваційні проекти;
- б) навчальні проекти;
- в) антикризові проекти;
- г) модульні проекти.

31. Будівельні роботи відносяться до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

32. Неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу, внаслідок чого відбувся неявний грошовий приплив, – це:

- а) витрати проекту;
- б) безповоротні витрати проекту;
- в) собівартість проекту;
- г) неявні вигоди проекту.

33. Рішення, реалізація одного з яких є необхідною умовою реалізації іншого, – це:

- а) взаємовиключні рішення;
- б) заміщувальні рішення;
- в) умовні рішення;
- г) взаємодоповнюючі рішення;
- д) синергетичні рішення.

34. До політичних чинників, що впливають на проект, відносять:

- а) політичну стабільність;

- б) структуру ВВП;
- в) рівень освіти;
- г) історичні традиції;
- д) кліматичні умови.

35. Укладання контрактів відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

36. Приведення майбутньої вартості витрат до початкового періоду називають:

- а) дисконтуванням;
- б) нарощуванням;
- в) визначенням простого відсотка;
- г) визначенням складного відсотка.

37. До технологічних чинників, що впливають на проект, відносять:

- а) рівень розвитку технологій;
- б) структуру ВВП;
- в) рівень освіти;
- г) історичні традиції;
- д) права людини.

38. Життєвий цикл проекту – це:

- а) час від першої затрати до останньої вигоди проекту;
- б) час від ідеї проекту до початку його інвестування;
- в) час затвердження місії проекту.

39. Оцінка рівню сервісу та надійності існуючої інфраструктури, яку використовуватиме проект, – це напрямок:

- а) технічної експертизи;
- б) екологічної експертизи;
- в) комерційної експертизи.

40. Переговори відносяться до фази проекту:

- а) проектування;
- б) впровадження.

41. Комерційна експертиза проекту вимагає проведення аналізу:

- а) масштабу проекту;
- б) попиту на продукцію проекту;
- в) надійності технічних систем.

42. Цінність проекту – це різниця його:

- а) позитивних та негативних результатів;
- б) кінцевих і початкових потоків;
- в) доходів і собівартості.

43. Зроблені витрати, які неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям даного проекту, – це:

- а) витрати проекту;
- б) безповоротні витрати проекту;
- в) собівартість проекту;

г) неявні вигоди проекту.

44. Оцінка витрат і прибутків для визначення комерційної життєздатності проекту – це напрямок:

- а) технічної експертизи;
- б) екологічної експертизи;
- в) комерційної експертизи.

45. Рішення, прийняття одного з котрих збільшує ефективність прийняття іншого, – це:

- а) взаємовиключні рішення;
- б) заміщувальні рішення;
- в) умовні рішення;
- г) взаємодоповнюючі рішення;
- д) синергетичні рішення.

46. До фази проектування відносять:

- а) ідентифікацію;
- б) реалізацію;
- в) переговори.

47. Укладання контрактів відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

48. Встановлення правової, фінансової та організаційної основ для здійснення проекту відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

49. За складністю проекти класифікують на:

- а) проект, програма, система;
- б) фінансово–інвестиційні, реально–інвестиційні;
- в) короткострокові, середньострокові, мегапроекти;
- г) прості та складні;
- д) мультипроекти, монопроекти.

50. Вартість використовуваного певним чином ресурсу, що визначається цінністю, яку він міг би мати при використанні найкращим з можливих альтернативних способів, – це:

- а) реальна вартість ресурсу;
- б) фактична вартість ресурсу;
- в) собівартість використання ресурсу;
- г) альтернативна вартість ресурсу.

51. Рішення, прийняття одного з котрих виключає прийняття іншого, – це:

- а) взаємовиключні рішення;
- б) заміщувальні рішення;
- в) умовні рішення;
- г) взаємодоповнюючі рішення;

д) синергетичні рішення.

52. Оцінка можливостей фінансування за рахунок різних джерел – це напрямок:

- а) соціальної експертизи;
- б) фінансової експертизи;
- в) економічної експертизи.

53. До фази проектування не відносять:

- а) розробку;
- б) експертизу;
- в) завершальну оцінку.

54. Вартість використовуваного певним чином ресурсу, що визначається цінністю, яку він міг би мати при використанні найкращим з можливих альтернативних способів, – це:

- а) реальна вартість ресурсу;
- б) фактична вартість ресурсу;
- в) собівартість використання ресурсу;
- г) альтернативна вартість ресурсу.

55. Наявність певних депозитних банківських ставок – це чинник впливу зовнішнього середовища:

- а) політичний;
- б) технологічний;
- в) обмеження державного рівню;
- г) соціальний;
- д) економічний.

56. Придбання землі відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

57. Цінність проекту – це різниця його:

- а) позитивних та негативних результатів;
- б) кінцевих і початкових потоків;
- в) доходів і собівартості.

58. Зроблені витрати, які неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям даного проекту, – це:

- а) витрати проекту;
- б) безповоротні витрати проекту;
- в) собівартість проекту;
- г) неявні вигоди проекту.

59. Визначальною рисою різних економічних систем є те, яким чином враховуються при прийнятті рішень:

- а) витрати проекту;
- б) економічна ефективність;
- в) собівартість проекту;
- г) альтернативна вартість.

60. Окремі проекти певного виду і масштабу – це:

- а) складні проекти;
- б) навчальні проекти;
- в) монопроекти;
- г) модульні проекти.

61. До економічних чинників, що впливають на проект, відносять:

- а) політичну стабільність;
- б) структуру ВВП;
- в) рівень освіти;
- г) історичні традиції;
- д) кліматичні умови.

62. Чисті капітальні витрати – це:

- а) різниця між збільшенням поточних активів внаслідок реалізації нового проекту та автоматичним збільшенням кредиторських рахунків і нарахувань;
- б) гроші, які отримує (витрачає) фірма внаслідок своєї діяльності з виробництва і продажу;
- в) гроші, які необхідно інвестувати фірмі на збільшення власних основних активів;
- г) гроші, витрачені на придбання основних активів за мінусом коштів, отриманих від продажу основних активів.

63. Надходження від проекту відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

64. Показник чистої теперішньої вартості (NPV) відображає:

- а) відношення суми дисконтованих вигод до суми дисконтованих затрат;
- б) різницю між дисконтованими сумами грошових надходжень і витрат, які виникають при реалізації проекту;
- в) норму дисконту, за якою проект вважається економічно доцільним;
- г) міру зростання цінності фірми в розрахунку на одну грошову одиницю інвестицій;
- д) немає правильної відповіді.

65. До фази проектування відносять:

- а) ідентифікацію;
- б) реалізацію;
- в) переговори.

66. Операційний ліверидж відображає:

- а) процентну зміну в операційному грошовому потоці відносно процентної зміни кількості проданої продукції;
- б) процентну зміну прибутку фірми відносно процентної зміни обсягу реалізації продукції;
- в) процентну зміну в обсязі продажу продукції відносно процентної зміни ціни товару;
- г) процентну зміну в обсязі продажу продукції фірми відносно процентної зміни витрат на виробництво.

67. Встановлення обладнання відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

68. Неявні вигоди – це:

- а) матеріальні вигоди, зумовлені збільшенням витрат або отриманням додаткових доходів;
- б) неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу;
- в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
- г) побічні вигоди, які супроводжують проект і не можуть бути визначені безпосередньо.

69. Що не відносять до характеристик проекту:

- а) зміна структури проекту з триванням його життєвого циклу;
- б) можливість відміни вхідних ресурсів;
- в) відсутність зв'язків між елементами проекту як системи;
- г) існування та закінчення проекту у певному оточенні.

70. Рівень існуючих, наявність нових технологій – це чинник впливу зовнішнього середовища:

- а) політичний;
- б) технологічний;
- в) екологічний;
- г) соціальний;
- д) економічний.

71. За вимогами до якості та засобами її забезпечення проекти класифікують на:

- а) бездефектні, модульні, стандартні;
- б) малі, середні, мегапроекти;
- в) короткострокові, середньострокові, мегапроекти;
- г) антикризові, маркетингові, навчальні;
- д) фінансово–інвестиційні, реально–інвестиційні.

72. До фази впровадження проекту відносять:

- а) розробку;
- б) експертизу;
- в) переговори.

73. Проект як система діяльності існує:

- а) стільки часу, скільки його потрібно для одержання кінцевого результату;
- б) протягом певного часу, потрібного на його ТЕО;
- в) протягом часу, визначеного інвесторами;

74. За строком реалізації проекти класифікують на:

- а) бездефектні, модульні, стандартні;
- б) малі, середні, мегапроекти;
- в) короткострокові, середньострокові, мегапроекти;
- г) антикризові, маркетингові, навчальні;
- д) фінансово–інвестиційні, реально–інвестиційні.

75. З позиції системного підходу проект можна визначити як:

- а) щось, що замислюється або планується;
- б) процес переходу з початкового стану в кінцевий;
- в) завдання з певними вихідними даними та потрібними ресурсами;
- г) сукупність певних елементів та зв'язків між ними, що забезпечують досягнення поставлених цілей.

76. Комплексом взаємопов'язаних заходів, розроблених для досягнення певних цілей протягом заданого часу при встановлених ресурсних обмеженнях, є:

- а) місія проекту;
- б) місія програми;
- в) проект;
- г) програма.

77. Внутрішня норма дохідності (IRR) відображає:

- а) відтік або приплив грошових коштів по кожному року;
- б) граничне значення коефіцієнта дисконтування, що розподіляє інвестиції на прийнятні і неприйнятні;
- в) приріст цінності фірми в результаті реалізації проекту;
- г) ставку дисконту, за якої чиста теперішня вартість проекту дорівнює нулю;
- д) критичне значення ставки процента, за якою можливе досягнення найбільшого значення чистої теперішньої вартості.

78. До фази впровадження проекту не відносять:

- а) розробку;
- б) реалізацію;
- в) переговори.

79. Реалізація відноситься до фази проекту:

- а) проектування;
- б) впровадження.

80. Макросередовище проекту – це:

- а) законодавча база країни;
- б) зовнішнє середовище;
- в) податкова політика держави, в якій здійснюється проект;
- г) демографічні, економічні, природні, політичні чинники, а також фактори науково–технічного прогресу і культурного середовища.

81. Маржинальний дохід – це дохід, який:

- а) компанія отримує від продажу додаткової одиниці продукції;
- б) фірма розраховує для визначення рівня прибутковості;
- в) залишається від реалізації після відшкодування змінних витрат;
- г) залишається від реалізації після відшкодування постійних витрат;

82. Проектом, що здійснюється на основі фінансових інвестицій, є:

- а) монопроект;
- б) фінансово–інвестиційний проект;
- в) мегапроект;
- г) складний проект.

83. До внутрішніх чинників впливу на проект відносять:

- а) політичні чинники;
- б) чинники, пов'язані з організацією проекту;
- в) екологічні чинники;
- г) соціальні чинники.

84. Рішення, прийняття одного з котрих є можливим лише за умови прийняття іншого, – це:

- а) взаємовиключні рішення;
- б) заміщувальні рішення;
- в) умовні рішення;
- г) взаємодоповнюючі рішення;
- д) синергетичні рішення.

85. Через два роки особа одержить 121 гривню при 10 % складній позиковій ставці. Тоді сума внеску складатиме:

- а) 90 грн.;
- б) 100 грн.;
- в) 110 грн.;
- г) 120 грн.

86. Необхідність класифікації проектів виникає у зв'язку з:

- а) наявністю багатьох видів проектів;
- б) потребами часу;
- в) вимогами інвесторів.

87. За масштабом проекти класифікують на:

- а) проект, програма, система;
- б) малі, середні, мегапроекти;
- в) короткострокові, середньострокові, мегапроекти;
- г) прості та складні;
- д) мультипроекти, монопроекти.

88. Необхідною умовою будь-якого проекту є проходження:

- а) всіх фаз і стадій проектного циклу;
- б) основних фаз і стадій проектного циклу;
- в) окремих фаз і стадій проектного циклу.

89. Неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу, внаслідок чого відбувся неявний грошовий приплив, – це:

- а) витрати проекту;
- б) безповоротні витрати проекту;
- в) собівартість проекту;
- г) неявні вигоди проекту.

90. Зв'язок реалізації проекту зі змінами у будь-якій системі під час цілеспрямованого її перетворення з існуючого стану на бажаний – це сутність ознаки проекту:

- а) неповторність;
- б) обмеженість у часі;
- в) зміна стану проекту;
- г) обмеженість ресурсів.

91. Бажаний та доведений результат, який досягнуто у межах певного строку за заданих умов реалізації проекту, це є:

- а) мета проекту;
- б) місія проекту;
- в) результат проекту.

92. Здача в експлуатацію та запуск відноситься до:

- а) передінвестиційної фази проекту;
- б) інвестиційної фази проекту;
- в) експлуатаційної фази проекту.

93. Час від першої затрати до останньої вигоди проекту –це:

- а) інвестування проекту;
- б) життєвий цикл проекту;
- в) розробка проекту.

94. Ідентифікація відноситься до фази проекту:

- а) проектування;
- б) впровадження.

95. Цикл проекту – це час:

- а) від ідентифікації до завершення впровадження проекту;
- б) від ідентифікації до початку впровадження проекту;
- в) від задуму проекту до його закінчення;
- г) від початку підготовки проекту до завершення його впровадження;
- д) впровадження проекту.

96. Явні вигоди – це:

а) матеріальні вигоди, що зумовлені зменшенням витрат або отриманням додаткових доходів;

- б) побічні вигоди, які супроводжують проект;
- в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
- г) різниця позитивних і негативних результатів проекту.

97. Рівень інфляції – це чинник впливу зовнішнього середовища:

- а) політичний;
- б) технологічний;
- в) обмеження державного рівню;
- г) екологічний;
- д) економічний.

98. До фази впровадження проекту не відносять:

- а) розробку;
- б) реалізацію;
- в) переговори.

99. Розробка відноситься до фази проекту:

- а) проектування;
- б) впровадження.

100. Оцінка забруднення повітряного басейну – це напрямок:

- а) технічної експертизи;
- б) екологічної експертизи;
- в) комерційної експертизи.

ДОМАШНІ РОЗРАХУНКОВІ РОБОТИ

Розрахункова робота № 1

до теми «Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень»
(вихідні дані – табл.1)

Недисконтовані показники

1. Рентабельність проекту є співвідношенням середньорічного прибутку за проектом (середнє арифметичне за 5 років з різниці сум по стовпцях 4 та 5) і величини інвестованого капіталу (сума по стовпцю 2):

$$r =$$

2. Термін окупності проекту дорівнює співвідношенню обсягів інвестованого капіталу (сума по стовпцю 2) і середньорічного прибутку (різниця суми по стовпцях 4 та 5, поділена на кількість років):

$$T =$$

3. Дохідність інвестування за 5 років дорівнюватиме приросту активів інвестора (це накопичений прибуток за 5 років відносно інвестованого капіталу *100%):

$$D =$$

Середньорічний темп зростання капіталу дорівнюватиме кореню відповідного степеня (ступінь відповідає кількості років інвестування) з темпу зростання (*попередній показник (3) виражений коефіцієнтом, нд. 102% – це означає, що темп зростання – 1,02*):

Середньорічна дохідність інвестування становитиме ((Середньорічний темп зростання – 1)*100%):

Показники з урахуванням дисконтованих грошових потоків

1. Чиста приведена вартість проекту є сумою по стовпцю 8:

$$NPV =$$

2. Термін окупності $T_{ок}$ дорівнює такій кількості років дії проекту, для якої елемент стовпця 10 дорівнює або починає перевищувати обсяг інвестицій (стовпець 3):

$$T_{ок} =$$

3. Коефіцієнт співвідношення доходів і витрат (f) розраховується за підсумками по стовпцях 11 та 12 розрахункової таблиці:

$$f =$$

4. Коефіцієнт прибутковості (q) (підсумок стовпця 9 таблиці поділений на підсумок стовпця 13 таблиці):

$$q =$$

5. Щоб визначити внутрішню норму прибутковості проекту, виконайте розрахунок NPV для кількох значень d . Отримані результати наведені в табл. 2.

**Результати розрахунку чистої приведеної вартості при різних ставках
дисконтування**

Ставка дисконтування, d , %	10	20	30	40	50
NPV тис. грн.	9,3	5	2,4	0,8	-0,2

Знайти приблизне значення IRR за даними таблиці 2 і зробити висновок щодо доцільності інвестування. $IRR = A + a \frac{B - A}{a - b}$, де A – це ставка дисконту при якій, значення NPV – максимальне, B – це ставка дисконту, при якій значення NPV – мінімальне, a – максимальне значення NPV , b – мінімальне значення NPV .

Таблиця 1

Розрахункова таблиця для визначення показників ефективності інвестицій

Рік	Порядковий номер року	Інвестиції тис. грн.	Надходження від проекту (реалізація), тис. грн.	Собівартість виробництва, тис. грн.	Ставка дисконтування, %	Коефіцієнт приведення дення	Прибуток, приведений до умов 1996 р. (тис. грн.)			Доходи, приведені до поточного року, тис. грн.	Витрати, приведені до поточного року, тис. грн.	Інвестиції, приведені до поточного року, тис. грн.
							з урахуванням інвестиційних витрат	без урахування інвестиційних витрат	по роках			
	t	I_t	D_t	Z_t	d	$\frac{1}{(1+d)^t}$	$(гр. 4 - гр. 3 - гр. 5) \cdot гр. 7$	$(гр. 4 - гр. 5) \cdot гр. 7$	$\sum_{i=1}^t гр. 9$	$гр. 4 \cdot гр. 7$	$(гр. 3 + гр. 5) \cdot гр. 7$	$гр. 3 \cdot гр. 7$
1	2		4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2004	1	10	7	4	10	0,909	-6,3	2,7	2,7	6,4	12,7	9,1
2005	2	5	10	6	10	0,826	-0,8	3,3	6	8,3	9,1	4,1
2006	3		15	8	10	0,751	5,3	5,3	11,3	11,3	6	-
2007	4		18	10	10	0,683	5,5	5,5	16,8	12,3	6,8	-
2008	5		20	11	10	0,621	5,6	5,6	22,4	12,4	6,8	-
Разом		15	70	39			9,3	22,4		50,7	41,4	13,2

Розрахункова робота № 2- а

до теми «Динамічний аналіз беззбитковості проекту»

Розробляється проект створення підприємства з виготовлення жіночих сумок.

Кожен студент повинен виконати розрахункову роботу, збільшуючи кожну цифру, що використовується в розрахунках на власний порядковий номер у журналі академгрупи. Наприклад порядковий номер студента № 5, тоді замість (*) він додає 5, а замість (**) – 05, і аналогічно, якщо студент має порядковий номер 15, то де (*) він додає 5, а де (**) – 15.

Таблиця 1

Витрати підприємства на рік:

Показники	Сума
Постійні витрати:	
• витрати на оренду адміністративних і виробничих приміщень, їх утримання	4000**
• витрати на управління, інженерне та виробничо-господарське обслуговування	150000
• амортизація власного устаткування	800000
Змінні витрати на 1 сумку (матеріали, заробітна плата робітників, технологічна енергія)	8*
Ціна	10*
Середньорічний обсяг реалізації	800**
Загальна сума інвестицій у підприємство	6000**

1. Визначити мінімальний річний обсяг виготовлення сумок, який забезпечує беззбитковість виробництва.

2. Визначити обсяг виробництва, при якому рентабельність інвестицій становитиме 20%.

3. Обчислити коефіцієнт безпеки виробничої діяльності.

4. Обчислити операційний ліверидж.

Методичні вказівки

Для виконання завдання слід скористатися нижченаведеними формулами, на підставі яких можна дати належну оцінку економічного стану підприємства і визначити можливі його зміни за певної динаміки ділової активності.

Точка беззбитковості – це обсяг реалізації, при якому доходи підприємства дорівнюють його витратам, а прибуток дорівнює нулю.

$$T_{бі} = \frac{B_{п}}{Ц - B_{зм}}$$

де: $T_{бі}$ – точка беззбитковості, од.;

$B_{п}$ – сукупні постійні витрати, грн.;

$Ц$ – ціна 1-ці продукції, грн.;

$B_{зм}$ – змінні витрати на 1-цю продукції, грн.

Для визначення обсягу виробництва, що забезпечує задану рентабельність інвестицій, спочатку обчислюється цільовий прибуток, як добуток бажаної рентабельності та інвестицій. Тоді,

$$T_i = \frac{B_{\Pi} + Пр_{\Pi}}{Ц - B_{ЗМ}},$$

де: T_i – обсяг виробництва, що забезпечує задану рентабельність інвестицій;

$Пр_{\Pi}$ – цільовий прибуток, грн.

На основі беззбиткового обсягу виробництва визначається рівень безпеки операційної діяльності. Критерієм такої безпеки є ступінь перевищення фактичного (планового) обсягу виробництва над беззбитковим. *Коефіцієнт безпеки виробничої діяльності* (K_6) у натуральному виразі обчислюється за формулою:

$$K_6 = \frac{T_i - T_{6i}}{T_i}$$

Коефіцієнт безпеки можна вважати мірою операційного ризику. Чим він більший, тим безпечніша ситуація з огляду на прибутковість діяльності. З його зростанням зменшується ризик зниження обсягу виробництва до точки рівноваги, і, навпаки, з цього зниженням такий ризик зростає.

Операційна залежність, тобто відносна реакція прибутку на Зміну обсягу виробництва, визначається за допомогою такого показника, як *операційний леверидж (важіль)*. Він обчислюється за формулою:

$$L = \frac{МД}{ПО},$$

де: L – операційний леверидж,

$МД$ – маржинальний дохід, грн.

$ПО$ – операційний прибуток, грн.

Операційний леверидж показує на скільки відсотків зміниться прибуток за зміни обсягу виробництва (операційної активності) на 1%.

Розрахункова задача № 2-б

до теми «Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності»

Таблиця 1

Розподіл можливості очікуваних прибутків по двох інвестиційних проектах

Можливі Значення кон'юнктури інвестиційного ринку	Інвестиційний проект "А"			Інвестиційний проект "Б"		
	Розрахун ковий прибуток млн. грн. ε_i	Значення ймовірно сті P_1	Сума очікуван их Прибуткі в млн.грн. (2x3)	Розрахун ковий прибуток млн. грн.	Значення ймовірно сті	Сума Очікуваних Прибутків млн.грн. (2x3)
1	2	3	4	5	6	7
Висока	600	0,25	150	800	0,20	160
Середня	500	0,50	250	450	0,60	270
Низька	200	0,25	50	100	0,20	20
В цілому	1300	1,0	$\varepsilon_R = \sum \varepsilon_i$ P_1	1350	1,0	$\varepsilon_R = \sum \varepsilon_i P_1$

Чисельне значення коливання ризиків проекту характеризує показник середньоквадратичного відхилення (σ), що розраховується по формулі:

$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n [\varepsilon - \varepsilon_R]^2 \times P_1}$$

де: t - число періодів; n - число спостережень; ε - розрахунковий прибуток по проекту при різних значеннях кон'юнктури; ε_R - середній очікуваний прибуток по проекту; P_1 - значення імовірності, що відповідають розрахунковому прибутку;

Розрахунок цього показника по розглянутих даних проводиться за формою таблиці 2.

Таблиця 2

**Розрахунок середньоквадратичного відхилення по двох інвестиційних
проектах**

Варіанти Проектів	Можливі значення кон'юнктури інвестиційного ринку	ε	P_1	ε_R	$[\varepsilon - \varepsilon_R]$	$[\varepsilon - \varepsilon_R]^2$	$[\varepsilon - \varepsilon_R]^2 P_1$	$\sqrt{[\varepsilon - \varepsilon_R]^2 P_1}$
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Проект "А"	Висока	600	0,25					-
	Середня	500	0,50					-
	Низька	200	0,25					-
	Загалом	-	1,00		-	-		
Проект "Б"	Висока	800	0,20					-
	Середня	450	0,60					-
	Низька	100	0,20					-
	Загалом	-	1,00		-	-		

Розрахункова робота № 3

до теми «Підготовка бізнес-плану інвестиційного проекту»

Кожен студент повинен виконати розрахункову роботу, збільшуючи кожен цифру, що використовується в розрахунках на власний порядковий номер у журналі академгрупи. Наприклад, порядковий номер студента № 7, тоді замість “n” студент додає 7 (доходи $48000 + 7 = 48007$), аналогічно, якщо студент має порядковий номер 17, то він додає 17 ($48000 + 17 = 48017$).

Вихідні дані

для формування фінансової моделі бізнес-плану інвестиційного проекту
“Розведення риби й рибальський туризм”

Загальні видатки й доходи по двох продуктах проекту

Найменування й характеристика продукту	Продукт №1			Продукт №2	
	риба			туризм	
Строк реалізації проекту:	5 років				
Доходи (В) плановані (у рік), грн.	48000+n			с 2 по5 рік: 28000+n	
Витрати грн. (С)					
Інвестиційні витрати грн. (І) у 2-й і 3-й роки	0			25000+n	
Витрати (С*) на виробництво ПОТОЧНІ (у рік)					
Сировина, матеріали (по роках проекту), грн.	1-2 роки	3 рік	4-5 роки	0	
	2200+n	2700+n	2000+n		
Зарплата персоналу з нарахуваннями, грн.	20564+n				
Транспорт, оренда та ін. накладні витрати, грн.	13998+n				
Амортизація за рік (з 2 по5 рік) грн.	0			2200+n	
Єдиний податок за рік, грн.	1200+n				

Розрахунок прибутку (грн.)

№	Найменування показника	1-й рік	2-й рік	3-й рік	4-й рік	5-й рік	сума
1.	Чистий дохід від реалізації (В)						
2.	Витрати поточні (собівартість), у тому числі						
2.1.	грошові: у тому числі						
2.1.1.	Сировина, матеріали						
2.1.2.	Зарплата з нарахуваннями						
2.1.3.	Транспорт, енергоносії, оренда						

2.2.	не грошові: амортиза цінні відрахування						
3.	Оподатковуваний прибуток (п. 1–п.2)						
4.	Податки						
5.	Чистий прибуток (п. 3–п.4)						

Розрахунок грошових потоків (грн.)

	1–й рік	2–й рік	3–й рік	4–й рік	5–й рік
Надходження від продажів чисті (без ПДВ)	48 000,0	76 000,0	76 000,0	76 000,0	76 000,0
Поточні грошові витрати					
Податки					
Грошовий потік від операційної діяльності					
Інвестиційні витрати на придбання активів	0	15000			
Інші накладні інвестиційні видатки	10000	0			
Грошовий потік від інвестиційної діяльності					
Баланс готівки на початок періоду, грн.	10,0	48,0	23086,0	60624,0	98862,0
Баланс готівки на кінець періоду, грн.					

Розрахунок показників ефективності (грн.)

№	Найменування показника	1–й рік	2–й рік	3–й рік	4–й рік	5–й рік	Разом
1.	Валовий дохід В						
2.	Поточні грошові витрати						
3.	Податки						
4.	Інвестиційні витрати						
5.	Усього витрат (п.2+п.3+п.4) С						
6.	Чистий дохід по проекті (п.1– п.5) В–С						
7.	Накопичення чистого доходу						
8.	Коефіцієнти дисконтування при ставці 16% ($K_t=1/(1+0,16)^t$)	0,86	0,74	0,64	0,55	0,48	

9.	Дисконтований потік валового доходу (п1*п.8) $V \cdot Kt$						
10.	Дисконтований потік витрат (п.5*п.8) $Ct \cdot Kt$						
11.	Дисконтований потік чистого доходу ((п. 9–п.10) або (п.6*п.8)) NPV						
12.	Накопичення дисконтованого чистого доходу						
13.	Коефіцієнт ефективн. проекту CBR (п.9/п.10)						
14.	Чистий прибуток (табл. Розрахунок прибутку підприємства)						
15.	Дисконтований чистий прибуток						
16.	Індекс прибутковості (п.15/п.4) Pi						

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основна і додаткова література

№ з/ п	Автор (автори)	Назва	Видавництво, рік
Основна література			
1.		Методичні рекомендації з розроблення бізнес–плану підприємств, затверджено наказом Міністерства економіки України від 6 вересня 2006 р. № 290	
2.	Бардиш Г.	Проектний аналіз: підручник	К.: Знання, 2006
3.	Богоявленська Ю.	Проектний аналіз: навч. посібник	Кондор, 2006
4.	Боярко І.М., Гриценко Л.Л.	Інвестиційний аналіз: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закладів]	К.: Центр учбової літератури, 2011. — 400 с.
5.	Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В.	Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц.	К.: КНЕУ, 2002.– 297с.
6.	Кобиляцький Л.С.	Управління проектами: Навч. посіб	К.: МАУП, 2002.– 200с.
7.	Ковшун Н.Е.	Аналіз та планування проектів: навч. посібник	К.: ЦУЛ, 2008.
8.	Пересада А.А., Онiкiєнко С.В.,	Інвестиційний аналіз: Навч.–метод. Посібник для самост. вивч. дисц	К.: КНЕУ, 2003.– 134с.
9.	Сазонець І.Л.	Інвестування: підручник	К.: ЦУЛ, 2011. – 312с.
10.	Соболева Г. Г.	Інвестиційний аналіз: курс лекцій [для студентів денної та заочної форм навчання]	Харків: ХНАМГ, 2011.
11.	Телишевська Л. І., Успенко В. І.	Інвестиційний аналіз: навч. посібник [для студ. вищих навч. закладів]	Харків: «Бурун книга», 2011. – 280 с.

12.	Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І	Аналіз і розробка інвестиційних проектів Навчальний посібник.	Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004.– 165с.
13.	Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Мозіль О.І., Ткачук І.Г.	Економіка й організація інноваційної діяльності: Навчальний посібник	Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004.– 128с.
14.	Щукін Б.М.	Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій.	К.: МАУП, 2002.– 128с.

Додаткова література

15.		Оцінка ефективності інвестиційних проектів	Фінанси Укр. – 2005 №6 с.93–102
16.	А.Гальчинський, С.Львовчкін.	Становлення інвестиційної моделі економічного зростання Укр.	Економіка Укр. – 2004 №6 с.4–11
17.	Вовк В. М., Заславська І. М	Інвестування: навч. посібник	Дрогобич : Коло, 2011. – 465 с.
18.	Дука А. П.	Інвестування. Теорія та практика інвестиційної діяльності : навч. посіб.[для студ. вищ. навч. закл.]	К. : Каравела, 2012.
19.	Єрмошенко М.М., Плужніков І.О.	Аналіз і оцінка інвестиційних проектів: Навч. посібн.	К: 2006–156с.
20.	Костюкевич Р. М.	Інвестиційний менеджмент: навч. посібник	Рівне: НУВГП, 2011. – 270 с.
21.	М. І. Крупка, Д. В. Ванькович, Н. Б. Демчишак та інші	Інвестування : навчальний посібник	Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 376 с.
22.	О.Буглак.	Щодо методології розробки інвестиційних проектів в умовах авіатранспортної корпорації	Економіст–2007№3 с.29–31

23.	С.Аптекаар	Оцінка ефективності інвестиційних проектів	Економіка Укр. – 2007 №1 с.42–49
24.	Секретаріат Ради Скарбниці Канади, наук. ред. пер. О.Кілієвич.	Аналіз вигід і витрат: Практ. посіб.	К.: Основи, 1999. – с. 175.
25.	Тарасова О. В.	Інвестування: навч. посібник	К.: Освіта України, 2011. – 256 с.
26.	Федоренко В. Г., Денисенко М. П.	Інвестування : підручник	К.: Алерта, 2012. – 272 с.
27.	Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" / Верховна Рада України; Закон від 21.10.2010 № 2623-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua/		
28.	Постанова Кабінету Міністрів України «Питання підготовки та відбору інвестиційних проектів, для реалізації яких у реальному секторі економіки надається державна підтримка» від 13 вересня 2010 р. N 860 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://document.ua/pitannja-pidgotovki-ta-vidboru-investiciinih-proektiv-dlja-r-doc33191.html		
29.	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення державної експертизи інвестиційних проектів» від 9 червня 2011 р. № 701 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/701-2011-p		
30.	Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць / Верховна Рада України; Закон від 06.09.2012 № 5205-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua/		

Наочні посібники, методичні вказівки та інші матеріали

№ з/п	Найменування посібника, методичних вказівок	Номери лекцій, практичних (семінарських, лабораторних занять), на яких використовуються навчально-методичні матеріали
1	Цигилик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І Аналіз і розробка інвестиційних проектів Навчальний посібник. – Київ: “Центр навчальної літератури”, 2004.–165с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
2	Аналіз і оцінка інвестиційних проектів: Навч. посіб / І.О.Плужніков, Єрмошенко М.М. – К: 2006–156с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
3	Бочаров В.В. “Инвестиционный менеджмент” – СПб. изд «Питер», 2000– 160с.	Л., П. 5,6,7,10,12
4	Попов В.М. Медведев Г.В. и др. Бизнес–план инвестиционного проекта – М.: Финансы и статистика, 1997. – 180 с.	Л., П.6,11
5	Бланк И. А. Финансовый менеджмент. – К., 1999	Л., П. 5,6,7,10
6	Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. Учебный курс.– К.: Эльга–Н, Ника–Центр, 2002. – 448 с.	Л., П. 5,6,7,10,12
7	Кобиляцький Л.С. Управління проектами: Навч. пос. – К.: МАУП, 2002. – 200 с.	Л., П. 1,2,5,8,9,10,12
8	Управління проектами: Пер.с англ. під ред Х. Решке, Х. Шелле. – М.: Аланс, 1994.	Л., П. 1,2,5,12
9	Управление проектами: Зарубежный опыт / Под ред. А.И. Кочеткова – СПб.: Два+Три, 1992.	Л., П. 1,2,5,12
10	Методичні рекомендації складання бізнес–плану щодо реалізації інвестиційних проектів у пріоритетних видах економічної діяльності в умовах дії спеціального режиму інвестиційної діяльності на території міста Харкова. – Харків: Рада з питань спеціального режиму інвестиційної діяльності в місті Харкові, 2003.	Л., П. 5,6,7,10,11,8,9
11	Бизнес–план инвестиционного проекта. Практическое пособие / Под ред. Иванниковой И.А. – М.: Экспертное бюро – М., 1997. – 112 с.	Л., П. 5,6,7,10,11,8,9

12	Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: Практикум. – 3-тє вид., стер. – К.: Знання, КОО, 2001. – 158 с.	Л.,П. 5,6,7,10,11,8,9
13	Москвін С.О. та ін. Проектний аналіз. Навчальний посібник.–К.: ТОВ «Видавництво Лібра», 1999, с 9–21.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
14	Цигилик І.І. Проектний аналіз. Конспект лекцій.– Івано–Франківськ.–Інститут менеджменту та економіки, 2000.– 92с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
15	Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.:КНЕУ, 2000. – 322с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
16	Верба В.А., Гребешкова О.М., Востяков О.В. Проектний аналіз: Навч.–метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2002.–297с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
17	Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій.–К.: МАУП, 2002.–128с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
18	Пересада А.А., Онікієнко С.В., Коваленко Ю.М. Інвестиційний аналіз: Навч.–метод. Посібник для самост. вивч. дисц.– К.: КНЕУ, 2003.–134с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
19	Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч.посібник . –К.:КНЕУ, 2000.–	Л., П. 5,6,7
20	Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 736 с.	Л. 1,2, 5,6,7, 10,12
21	Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: навчальний посібник / І.М. Боярко – К: ЦУЛ, 2011. – 400с.	Л. 1–12 П. 1–12
22	Соболева Г.Г. Інвестиційний аналіз: курс лекцій [для студентів денної та заочної форм навчання] / укл. к.е.н. Т. Н. Єфременко, к.е.н. доц. Г. Г. Соболева, В. В. Коненко. – Харків: ХНАМГ, 2011.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)
23	Телишевська Л.І. Інвестиційний аналіз: навч. посібник [для студ. вищих навч. закладів] / Л. І. Телишевська, В. І. Успенко. – Харків: «Бурун книга», 2011. – 280 с.	Л. 1–12 (8) П. 1–12 (8)

ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Індивідуальні завдання можуть виконуватися у формі, визначеній викладачем:

1. Індивідуальні завдання виконуються студентами у формі *Домашніх розрахункових робіт* (ДРР) з даного курсу і є підсумковим завданням, яке спрямоване на вдосконалення навичок самостійної роботи із закріпленням тих знань, які були отримані під час його викладання.

Мета такої роботи – сприяти закріпленню знань студентів в процесі дослідження, аналізу та узагальнення результатів вивчення основних тем даної дисципліни.

Завдання ДРР студенти отримують на протязі семестру, в якому вивчають предмет «Інвестиційний аналіз».

Мета роботи формулюється у вигляді очікуваних результатів, які являють собою внесок у практику теми, що розглядається. Тематика розрахункових робіт має як теоретичну, так і практичну спрямованість, задачі, запропоновані для розв'язання, охоплюють широке коло проблем, пов'язаних з аналізом інвестиційних проектів.

Індивідуальні завдання мають бути представлені на перевірку згідно графіку, встановленого викладачем на початку семестру та захищені. Оцінювання роботи виконується за загальною системою (*див. ст. 37 методичних матеріалів*)

2. Підготовка доповіді реферативного типу. Завдання розподіляються наступним чином: відповідно до списку студентів у журналі обліку академгрупи студент 1-й за списком виконує 1-у ДКР, і так до 13 – го студента включно, далі роботи повторюються спочатку: 14-й за списком студент знову виконує 1-у ДКР і т.д. Робота не обмежена в обсязі, але в цілому вона має бути викладена на 10-20 сторінках з написанням змісту та обов'язково списку використаної літератури з посиланнями на неї за текстом.

Типовий перелік тем доповідей поданий у таблиці

Зміст індивідуальної роботи	Форма контролю (письмова)
<p>Тема 1. Вплив середовища на втілення проектів</p> <p>Вступ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Тенденції макроекономічних показників. 2.Зміни в соціально-економічній ситуації. 3.Державне регулювання бізнесу. 4.Ступінь інтенсивності конкуренції. <p>Висновки.</p>	Індивідуальна контрольна робота
<p>Тема 2. Економічний аналіз проекту</p> <p>Вступ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Формування ідеї проекту. 2.Аналіз вигод і витрат, які зумовлені реалізацією проекту. 3.Визначення вартості капіталу за проектом. 4.Забезпечення відповідності між грошовими потоками і вартістю капіталу. <p>Висновки.</p>	Індивідуальна контрольна робота
<p>Тема 3. Методологія проектування організації підприємства</p> <p>Вступ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Обґрунтування цілей підприємства. 2.Технологія виробництва та організація підприємства. 3.Цикл проектування підприємства. 4.Економічна оцінка проекту. 5.Проектування структури і функцій підрозділів. 6.Проектування інформаційного технологічного середовища проекту. <p>Висновки.</p>	Індивідуальна контрольна робота
<p>Тема 4. Основи проектування та оцінки альтернативних варіантів проекту</p> <p>Вступ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Визначення межі навколишнього середовища. 2.Методи і моделі аналізу проектів. 3.Методи порівняння проектів. 4.Групування та структуризація робіт. 5.Проектування комунікаційних каналів . 6.Проблеми реалізації альтернативного проекту. <p>Висновки.</p>	Індивідуальна контрольна робота

<p>Тема 5. Управління вибором оптимальних технологій проекту Вступ 1.Оцінка економічної ефективності технологій. 2.Задача порівняння варіантів капітальних вкладень. 3.Економічна ефективність використання "швидких" технологій. 4.Урахування фактора часу при переході до динамічної задачі управління взаємозамінних варіантів технологій. 5.Порівняння взаємозамінних варіантів технологій. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 6. Економічне обґрунтування проекту заміни основних виробничих фондів Вступ 1.Амортизація та її вплив на вибір варіанта технологій. 2.Фактори, що стримують процес заміни ОВФ. 3.Проектування заміни наявної техніки новою. 4.Шляхи оптимізації використання ОВФ. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 7. Організація структури управління проекту Вступ 1.Обґрунтування організаційної структури управління проекту. 2.Переваги і проблеми обраної структури. 3.Причини виникнення проблем організаційної структури управління проектом. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 8. Планування реалізації проекту Вступ 1.Цілі та завдання проекту. 2.Попередній план реалізації проекту з урахуванням потреб в основних видах ресурсів. 3.Розробка проектно-технологічної документації. 4.Календарний план матеріалізації проекту. 5.Сітьові графіки та технологічні карти проекту. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>

<p>Тема 9. Календарне планування та його вплив на сторонні організації, що впроваджують проект Вступ 1.Параметри календарного графіка проекту. 2.Ресурсні можливості реалізації проекту. 3.Фінансові можливості реалізації проекту. 4.Застосування договорів постачання та підряду. 5.Організація контролю за поставками. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 10. Сітьове планування в умовах невизначеності Вступ 1.Проект впровадження у виробництво нової продукції. 2.Оцінка тривалості робіт. 3.Ймовірність завершення проекту в установлені строки. 4.Методи скорочення тривалості виконання проекту. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 11.Обґрунтування вибору джерел фінансування проекту Вступ 1.Оцінка фінансової ефективності проекту. 2.Гранична вартість капіталу проекту. 3.Вартість позикового капіталу. 4.Вартість власного капіталу. 5.Відповідність між вартістю капіталу та грошовими потоками. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 12. Управління ризиками проектів Вступ 1.Мета і зміст якісного аналізу ризику проектів. 2.Оцінка ступеня ризику проектів. 3.Розподіл ризиків у проектних контрактах. 4.Інструменти захисту інтересів замовника проекту. 5.Інструменти захисту інтересів виконавця проекту. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>
<p>Тема 13. Моніторинг процесу управління проектом Вступ 1.Експертиза проекту та її зміст. 2.Автоматизовані системи управління проектом. 3.Застосування алгоритмів оптимізації проектів. 4.Удосконалення функцій управління проектом. Висновки.</p>	<p>Індивідуальна контрольна робота</p>

САМОСТІЙНА НАВЧАЛЬНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента (СРС) є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, і є невід'ємною складовою процесу вивчення дисципліни. Її зміст визначається робочою навчальною програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Зміст СРС з дисципліни складається з таких видів роботи:

- підготовка до аудиторних занять;
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом;
- написання рефератів.
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до контрольних робіт, іспиту.

№ з/п	Назва теми
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. БАЗОВІ ПОЛОЖЕННЯ АНАЛІЗУ І ПІДГОТОВКИ ПРОЕКТІВ	
1	Тема 1. Поняття проекту. Концепція проекту. 1. Скласти покажчик літературних джерел до теми Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару
2	Тема 2. Життєвий цикл проекту. 1. Законспектувати тему 2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару 3. Підготуватись до тестового контролю.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ІНСТРУМЕНТАРІЙ АНАЛІЗУ І ПІДГОТОВКИ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ	
	Тема 3. Концептуальні основи аналізу інвестиційних проектів: концепції затрат і вигід, альтернативної вартості, цінності грошей у часі. 1. Опрацювати: «Методичні підходи до визначення цінності проекту» з л-ри: Верба В.А., Загородніх О.А. Проектний аналіз: Підручник. – К.:КНЕУ, 2000.–322с. 2. Повторити: Фактори, які впливають на вартість грошей. Реальна і номінальна процентні ставки. Залежність величини процентної ставки від різних видів інвестиції, які здійснює компанія. Поняття та обчислення майбутньої та теперішньої вартості. Простий і складний процент, їх вплив на майбутню вартість. 3. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару

4	<p>Тема 4. Грошовий потік.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вияснити причини використання грошового потоку для оцінки інвестиційних проектів. 2. Скласти порівняльну характеристику поглядів на це питання. 3. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару 4. Підготуватись до тестового контролю.
<p>ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ПРОЦЕДУРИ ПРИЙНЯТТЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ</p>	
5	<p>Тема 5. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати характеристику наступних питань: 1. Формування системи пріоритетів компанії, яка здійснює проектну діяльність. 2. Порядок відбору проектів за конкурсом. 3. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару 4. Опрацювати законодавство: <ul style="list-style-type: none"> Постанова Кабінету Міністрів України Про порядок затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх державної експертизи від 31 жовтня 2007 р. N 1269. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1269-2007-п Постанова Кабінету Міністрів України «Питання підготовки та відбору інвестиційних проектів, для реалізації яких у реальному секторі економіки надається державна підтримка» від 13 вересня 2010 р. N 860 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://document.ua/pitannja-pidgotovki-ta-vidboru-investiciinih-proektiv-dlja-r-doc33191.html Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення державної експертизи інвестиційних проектів» від 9 червня 2011 р. № 701 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/701-2011-п 5. Опрацювання матеріалів розрахункової роботи № 1
6	<p>Тема 6. Динамічний аналіз безбитковості проекту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повторити: витрати, види, групи витрат згідно П(С)БО №16 2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару 3. Розрахункова робота № 2-а
7	<p>Тема 7. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Повторити: поняття економічного ризику та його видів

	<p>2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару</p> <p>3. Підготуватись до тестового контролю.</p> <p>4. Розрахункова робота № 2-б</p>
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ФУНКЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ І ПІДГОТОВКИ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ	
8	<p>Тема 8. Маркетинговий і технічний аналіз інвестиційних проектів.</p> <p>1. Законспектувати тему</p> <p>2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару</p>
9	<p>Тема 9. Інституційні, екологічні і соціальні аспекти аналізу проектів.</p> <p>1. Законспектувати тему</p> <p>2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару</p>
10	<p>Тема 10. Фінансовий та економічний аналіз інвестиційних проектів.</p> <p>1. Повторити: поняття фінансового аналізу та видів фінансової звітності суб'єктів господарювання, структуру балансу</p> <p>2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару</p>
11	<p>Тема 11. Підготовка бізнес-плану інвестиційного проекту.</p> <p>1. Опрацювати: Методичні рекомендації з розроблення бізнес-плану підприємств, затверджені наказом Міністерства економіки України від 6 вересня 2006 р. № 290 або ін.;</p> <p>Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна" / Верховна Рада України; Закон від 21.10.2010 № 2623-VI. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua/</p> <p>Методика складання бізнес-планів / Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій; Методика від 21.04.97 № 56. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.nau.ua</p> <p>2. Дати порівняльну характеристику різних видів бізнес-планів</p> <p>3. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару</p> <p>4. Розрахункова робота № 3 (для д.ф.н.)</p>
12	<p>Тема 12. Управління проектом.</p> <p>1. Законспектувати тему</p> <p>2. Підготувати реферативне повідомлення з переліку відповідно до теми семінару</p>

№ з/п	Зміст самостійної роботи	Форма контролю (письмова)
1	Поняття інвестиційного проекту в сучасних умовах господарювання	Реферат
2	Види інвестиційних проектів, їх взаємозв'язок	Реферат
3	Функції учасників інвестиційного проекту	Реферат
4	Життєвий цикл проекту. Фази, етапи.	Реферат
5	Перелік та характеристика робіт передінвестиційної фази проекту	Реферат
6	Перелік та характеристика робіт інвестиційної фази проекту	Реферат
7	Перелік та характеристика робіт експлуатаційної фази проекту	Реферат
8	Особливості використання простого проценту в інвестиційних проектах	Реферат
9	Особливості використання складного проценту в інвестиційних проектах	Реферат
10	Розрахунки теперішньої вартості грошей у часі	Реферат
11	Розрахунки майбутньої вартості грошей у часі	Реферат
12	Поняття і складові грошового потоку	Реферат
13	Динаміка грошового потоку у часі	Реферат
14	Структура доходів та витрат інвестиційного проекту	Реферат
15	Показники бухгалтерської ефективності інвестиційного проекту	Реферат
16	Оцінка грошей у часі та її значення в аналізі проектів	Реферат
17	Методи порівняння проектів із різними строками дії	Реферат
18	Вплив інфляції на ефективність проекту	Реферат
19	Статистичні методи аналізу ризику	Реферат
20	Якісні методи аналізу ризику у проекті	Реферат
21	Методи прогнозування обсягу виробництва у проекті	Реферат
22	Методи аналізу попиту ринку	Реферат
23	Методи оптимізації місцезнаходження проекту	Реферат
24	Методи вибору технології реалізації проекту	Реферат
25	Зовнішнє оточення інвестиційного проекту	Реферат
26	Внутрішнє оточення інвестиційного проекту	Реферат

27	Особливості екологічного аналізу технічних проектів	Реферат
28	Особливості екологічного аналізу організаційних проектів	Реферат
29	Особливості екологічного аналізу мегапроектів	Реферат
30	Показники соціальної ефективності проекту	Реферат
31	Вплив проекту на соціальне середовище	Реферат
32	Показники фінансової ефективності проекту	Реферат
33	Бюджет проекту та його розробка	Реферат
34	Показники економічної ефективності проекту	Реферат

Програмові вимоги з дисципліни «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ»

1. Поняття проекту. Інвестиційна програма підприємства.
2. Оточення проекту: зовнішні та внутрішні чинники.
3. Учасники проекту: ініціатор, замовник, інвестор, керуючий, контрактор.
4. Класифікація проектів.
5. Класифікація інвестиційних проектів за характером предметної галузі.
6. Класифікація інвестиційних проектів за масштабом.
7. Класифікація інвестиційних проектів за класом (складністю, структурою).
8. Класифікація інвестиційних проектів за типом (характером та сферою діяльності).
9. Класифікація інвестиційних проектів за характером взаємовпливу.
10. Життєвий цикл інвестиційного проекту, його тривалість, стадії реалізації.
11. Витрати і вигоди проекту в аналізі інвестиційних проектів.
12. Цінність проекту.
13. Початкові витрати.
14. Безповоротні витрати.
15. Явні та неявні вигоди (витрати).
16. Амортизаційні витрати.
17. Альтернативна вартість проекту.
18. Грошовий потік проекту: оцінювання витрат та вигод за проектом.
19. Поняття грошового потоку.
20. Операційний потік грошей.
21. Капітальні витрати.
22. Приріст чистого робочого капіталу.
23. Чисті капітальні витрати.
24. Грошовий потік з активів.
25. Грошовий потік кредиторам.

- 26.Грошовий потік акціонерам.
- 27.Проектний грошовий потік та його розрахунок.
- 28.Обумовлені (релевантні) витрати.
- 29.Витрати минулого періоду.
- 30.Транспортні витрати та витрати на встановлення обладнання.
- 31.Додаткові вигоди та затрати від реалізації інвестиційного проекту.
- 32.Класифікація методів оцінювання ефективності реальних інвестиційних проектів.
- 33.Чиста теперішня вартість: визначення, економічна сутність, формула.
- 34.Особливості розрахунку та використання показника чистої теперішньої вартості, переваги та вади методу.
- 35.Внутрішня норма дохідності: визначення, економічна сутність, формула.
- 36.Особливості розрахунку та використання показника внутрішньої норми дохідності, переваги та вади методу.
- 37.Індекс прибутковості: визначення, економічна сутність, формула.
- 38.Особливості розрахунку та використання показника індексу прибутковості, переваги та вади методу.
- 39.Період окупності: визначення, економічна сутність, формула.
- 40.Особливості розрахунку та використання показника періоду окупності, переваги та вади методу.
- 41.Дисконтований період окупності: визначення, економічна сутність, формула.
- 42.Особливості розрахунку та використання показника дисконтованого періоду окупності, переваги та вади методу.
- 43.Коефіцієнт вигід/витрат (BCR).
- 44.Аналіз беззбитковості проекту.
- 45.Структура витрат проекту.
- 46.Поточні витрати: прямі та непрямі, змінні та постійні.
- 47.Поняття і розрахунок точки беззбитковості.
- 48.Розрахунок точки беззбитковості операційних грошових потоків.
- 49.Маржинальний дохід.
- 50.Запас фінансової міцності.
- 51.Бухгалтерська, готівкова, фінансова точки беззбитковості.
- 52.Управління структурою витрат проекту.
- 53.Виробничий (операційний) важіль.
- 54.Операційний леверидж грошових потоків проекту.
- 55.Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності.
56. Оцінка ризику інвестиційних проектів: суть та класифікація.
- 57.Побудова моделі для врахування ризику інвестицій детермінованими методами.
- 58.Фінансовий та економічний аналіз інвестиційних проектів.
- 59.Фінансовий аналіз: цілі, завдання та моделі фінансового аналізу.
- 60.Аналіз показників прибутковості інвестиційного проекту.

61. Аналіз показників ефективності інвестиційного проекту.
62. Аналіз показників ліквідності (платоспроможності) інвестиційного проекту.
63. Аналіз показників структури капіталу інвестиційного проекту.
64. Економічний аналіз: цілі, завдання та оцінка впливу проекту на економіку країни.
65. Оцінка впливу проекту на фінансовий стан підприємства.
66. Джерела фінансування інвестиційних проектів та оцінка вартості інвестиційного капіталу.
67. Вартість інвестиційного капіталу: суть та значення.
68. Моделі визначення вартості капіталу від залучення боргових ресурсів.
69. Моделі визначення вартості капіталу від випуску акцій.
70. Модель вартості капіталу за рахунок нерозподілених прибутків.
71. Модель середньозваженої вартості капіталу.
72. Модель зваженої граничної вартості капіталу.
73. Бізнес – планування інвестиційного проекту.
74. Склад техніко-економічного обґрунтування інвестицій.
75. Мета і завдання підготовки бізнес-плану.
76. Інформаційна база бізнес-планування.
77. Зміст основних розділів бізнес-плану: аналіз галузі, тенденції її розвитку і завдання проекту; змістовна характеристика сутності проекту; аналіз бізнес-оточення.
78. План маркетингу бізнес-плану.
79. Виробничий план бізнес-плану.
80. Організаційний план і управління персоналом бізнес-плану.
81. Аналіз ризику проекту в бізнес-плані.
82. Фінансовий план проекту.
83. Аналіз рентабельності проекту на основі використання методу Дюпона.
84. Некономічні аспекти аналізу інвестиційних проектів.
85. Маркетинговий аналіз інвестиційних проектів.
86. Технічний аналіз інвестиційних проектів.
87. Інституційний аналіз інвестиційних проектів.
88. Екологічний аналіз інвестиційних проектів.
89. Соціальний аналіз інвестиційних проектів.
90. Управління інвестиційним проектом.
91. Цілі управління проектом.
92. Взаємозв'язок розробки проекту з його здійсненням.
93. Основні концепції і функції управління проектами.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання знань студентів денної форми навчання

8 семестр – дисципліна «Інвестиційний аналіз» для спеціальності «Фінанси і кредит» складається з 4 змістових модулів, форма контролю – екзамен.

Поточна та самостійна (індивідуальна) робота												Іспит	Сума
Змістові модулі												50	100
ЗМ 1			ЗМ 2			ЗМ 3			ЗМ 4				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
Поточний контроль – 15 балів Тестові завдання – 15 балів Самостійна робота – 5 балів Індивідуальна робота – 15 балів Всього: 50 балів													

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Загальна підсумкова оцінка за результатами поточної роботи та виконання самостійних (індивідуальних) завдань складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів, виконання 3-х розрахункових робіт, написання конспектів, опрацювання питань самостійної роботи, написання і захист реферату.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв'язати задачі та написати термінологічний диктант. Протягом семестру студент має можливість отримати три оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь. Тестові завдання оцінюються по 5 балів кожний, що в сумі за 3 тести складає 15 балів.

Самостійною роботою передбачається опрацювання окремих питань, законодавчо-нормативних актів, написання конспекту теми, а також обов'язкове написання реферату з його захистом під час семінарських занять. Обсяг реферату повинен становити близько 15 сторінок писаного тексту.

За індивідуальні розрахункові роботи студент може отримати максимально 15 балів.

Критерії оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Поточна та самостійна (індивідуальна) робота											Іспит	Сума	
Змістові модулі											50	100	
ЗМ 1			ЗМ 2		ЗМ 3			ЗМ 4					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11			Т12
Присутність на парах – 6 балів Поточний контроль – 5 балів Самостійна робота (реферат) – 9 балів Індивідуальна робота – 30 балів Всього: 50 балів													

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

1. Підсумкова оцінка знань студентів складається з двох частин:
 0-50 балів за поточну роботу;
 0-50 балів за результати іспиту.
2. Загальна сума балів за оцінками поточної роботи (0-50 балів) формується шляхом складання оцінок із запланованих:
 - за присутність на лекціях та практичних заняттях
 - роботи на практичних заняттях
 - самостійної роботи (написання реферату)
 - розрахункової (реферативної та ін.) роботи
3. Присутність на лекціях та практичних заняттях оцінюється в 6 балів.
 На практичних заняттях заслуховуються виступи студентів з питань, що заплановані до розгляду, розв'язуються задачі.
 На практичних заняттях, що заплановані навчальним навантаженням, студент може набрати 5 балів.
4. Розрахункова (реферативна чи ін.) робота готуються студентом протягом семестру (у період від настановчої сесії до заліково-екзаменаційної сесії) та оцінюється таким чином:
 - виконання двох розрахункових робіт – 20 балів;
 - захист двох розрахункових робіт – 10 балів.
 - написання реферату – 9 балів.
 За виконані та захищені дві розрахункові роботи студент отримує 30 балів.
5. На іспиті максимально можна отримати 50 балів.
6. Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни формується шляхом додавання балів поточної успішності до балів, отриманих на іспиті, балів за присутність на лекціях та практичних заняттях, переводиться у відповідні шкали оцінювання академічних успіхів студентів.
 Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС за схемою :

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання рівня знань на практичних заняттях, при виконанні самостійних та індивідуальних завдань :

5 балів – коли студент дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді на запитання, рішення задач правильні, демонструє знання навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів, наводить узагальнення і висновки, був присутній на лекціях і практичних заняттях має конспект;

4 бали – коли студент знає викладений матеріал на «відмінно», але ним допущені незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, розрахунків, коли за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Присутність на лекціях і практичних заняттях обов'язкова;

3 бали – коли студент дає неправильну відповідь на одне запитання або на всі запитання дає малообґрунтовані, невичерпні відповіді, припускається грубих помилок у розрахунках і тільки за допомогою викладача може виправити допущені помилки. При цьому враховується наявність конспекту.

2 бали – коли студент дає неправильні відповіді на 2-3 запитання, припускається грубих помилок у розрахунках і не може їх виправити, має конспект за темою завдання.

1 бал – студент отримує за умови, якщо не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі; відсутні логічна послідовність висловлювань та зміст відповіді; виконане завдання містить багато помилок, що заважають розумінню загального змісту, не має конспекту.

0 балів – відповідь відсутня.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**КРОПЕЛЬНИЦЬКА СВІТЛАНА ОРЕСТІВНА
ЩУР РОМАН ІВАНОВИЧ
МИГОВИЧ ТЕТЯНА МИХАЙЛІВНА**

Методичні матеріали

щодо змісту та організації самостійної роботи студентів, поточного і підсумкового контролю їх знань з дисципліни

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ АНАЛІЗ

Друк – приватний підприємець Бойчук А.Б.,
Св.№11196, м.Івано-Франківськ,
Тел.0342-55-94-54

Підписано до друку 11.02.2013 р. Формат ¹/₁₆.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Таймс. Нью Роман
Ум. друк. арк. 5,75. Тираж 100 прим.